

Załącznik
do uchwały Nr V/19/15
Rady Powiatu Słubickiego
z dnia 24 lutego 2015 r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2015 – 2017**

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Analiza pieczy zastępczej w Powiecie Słubickim w latach 2012 – 2014	4
2.1. Rodzinna piecza zastępcza w Powiecie Słubickim	4
2.2. Instytucjonalna piecza zastępcza w Powiecie Słubickim	5
3. Cel główny programu, cele szczegółowe oraz zadania do realizacji	7
4. Limit rodzin zastępczych zawodowych na terenie Powiatu Słubickiego na lata 2015 – 2017	10
5. Realizatorzy oraz adresaci programu	11
6. Źródła finansowania programu	12
7. Sposób monitorowania i ewaluacja programu	12
8. Zakończenie	12
Spis tabel, wykresów	13

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity – Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.) powiat, w zakresie swoich zadań własnych, jest zobowiązany do opracowania i realizacji 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Powiat Słubicki, na podstawie uchwały Nr XIX/115/12 Rady Powiatu Słubickiego z dnia 27 marca 2012 r. przyjął *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014*, który realizowany był przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach. W ramach programu Centrum Pomocy podejmowało działania rozwijające i wspierające rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków.

W związku z upływem okresu obowiązywania Programu, należało opracować nowy dokument, który na bazie dotychczasowych doświadczeń wyznacza nowe kierunki działań w zakresie rozwoju pieczy zastępczej na terenie Powiatu Słubickiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słubickiego na lata 2014 – 2020 przyjęta uchwałą Nr XLII/232/14 Rady Powiatu Słubickiego w dniu 25 lutego 2014 r., zakłada m.in. stworzenie zintegrowanego systemu pomocy, w tym stworzenie optymalnych warunków do rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu słubickiego, poprzez:

- Intensyfikację działań propagujących ideę zastępczego rodzicielstwa, w tym pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.
- Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w tym organizacja działań integrujących środowisko rodzin zastępczych.
- Podjęcie działań w kierunku powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
- Zapewnienie pomocy i wsparcia usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Niniejszy projekt Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest zgodny z kierunkami działań określonymi w ww. Strategii. Ponadto, został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach w oparciu o zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, stanowiące załącznik do sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

2. Analiza pieczy zastępczej w Powiecie Słubickim w latach 2012 – 2014.

2.1. Rodzinna piecza zastępcza w Powiecie Słubickim.

Zgodnie ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- 2) rodzinny dom dziecka.

Tabela 1. Rodzaje rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w nich umieszczonych w powiecie słubickim w latach 2012-2014.

Lata	Rodzina zastępcza					
	spokrewniona		niezawodowa		zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2012	59	80	36	53	5	26
2013	60	80	37	52	5	19
2014	64	87	38	53	5	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

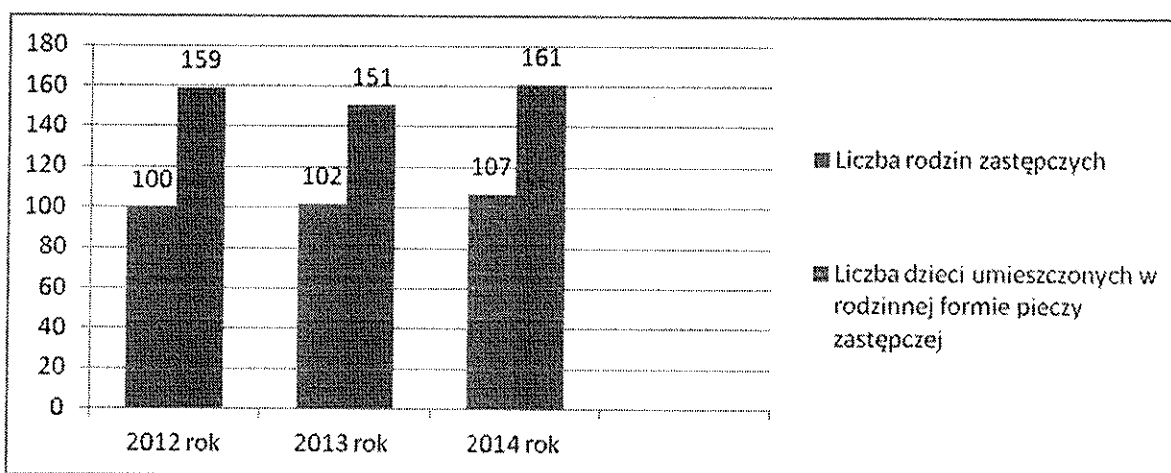
Na podstawie powyższych danych można wnioskować, że rodziny zastępcze w Powiecie Słubickim w przeważającej większości to rodziny spokrewnione z dzieckiem tj. ok. 60 %. Rodziny zastępcze niezawodowe stanowią ok. 35 %. Rodziny zawodowe to jedynie 5 % wszystkich rodzin zastępczych na terenie Powiatu Słubickiego. Dwie spośród pięciu rodzin zastępczych zawodowych pełni funkcję pogotowia rodzinnego. Żadna spośród obecnych rodzin nie pełni funkcji rodziny zawodowej specjalistycznej, nie ma również na terenie powiatu żadnego rodzinnego domu dziecka.

W 2012 roku zawarto umowy z 2 rodzinami zastępczymi zawodowymi, w tym z 1 rodziną zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego. Poza tym, powstało 6 rodzin zastępczych spokrewnionych i 3 rodziny zastępcze niezawodowe. W 2012 roku umieszczono łącznie 25 dzieci pochodzących z Powiatu Słubickiego w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie naszego powiatu. W przeciągu całego 2012 roku w Powiecie Słubickim funkcjonowało 100 rodzin zastępczych, w których umieszczonych było 159 dzieci.

W 2013 roku powstało 12 rodzin zastępczych, w tym 5 rodzin zastępczych spokrewnionych i 7 rodzin zastępczych niezawodowych. W 2013 roku umieszczono łącznie 19 dzieci pochodzących z Powiatu Słubickiego w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie naszego powiatu. W ciągu 2013 roku w Powiecie Słubickim funkcjonowało 102 rodziny zastępcze, w których umieszczonych było łącznie 151 dzieci.

W 2014 roku powstało 12 nowych rodzin zastępczych, w tym 11 rodzin zastępczych spokrewnionych oraz 1 rodzina zastępcza niezawodowa. W 2014 roku umieszczono łącznie 24 dzieci pochodzących z powiatu słubickiego w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu. W 2014 roku pod opieką Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach znajdowało się łącznie 107 rodzin zastępczych, w których przebywało 161 dzieci.

Wykres 1. Liczba rodzin zastępczych w powiecie słubickim oraz liczba dzieci w nich przebywających w latach 2012 – 2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach

Na wyżej przedstawionym wykresie zauważyć można, iż liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w nich przebywających w ciągu ostatnich trzech lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

2.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Zgodnie z art. 93 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych o charakterze rodzinnym, socjalizacyjnym, interwencyjnym lub specjalistyczno – terapeutycznym.

Od 2009 roku funkcjonuje na terenie powiatu słubickiego Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Nasza Chata” w Cybince. Jest ona placówką typu socjalizacyjnego, przeznaczoną dla 30 wychowanków. Jest to jedyna placówka opiekuńczo – wychowawcza na terenie powiatu. Celem placówki jest zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania oraz zaspakajanie niezbędnych potrzeb.

W 2012 roku umieszczono 12 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej (Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince). W Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince przebywało w ciągu 2012 roku łącznie 53 wychowanków.

W 2013 roku w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince zostało umieszczonych 15 dzieci (12 pochodzących z terenu powiatu słubickiego, 2 pochodzących z powiatu nowosolskiego, 1 z powiatu zielonogórskiego). W ciągu ostatniego roku w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince przebywało w łącznie 41 wychowanków.

W 2014 roku w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince zostało umieszczonych 9 dzieci (6 pochodzących z terenu powiatu słubickiego, 2 pochodzących z powiatu nowosolskiego, 1 pochodzące z powiatu żagańskiego). W ciągu ostatniego roku w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince przebywało w łącznie 37 wychowanków.

Tabela 2. Liczba dzieci przebywających w latach 2012 – 2014 w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince z podziałem na powiaty, z których pochodzą.

Lp.	Powiat	2012	2013	2014 Liczba dzieci
1.	sulęciński	7	4	3
2.	gorzowski	1	1	-
3.	zielonogórski	3	2	1
4.	polkowicki	3	1	1
5.	krośnieński	3	-	-
6.	żagański	3	-	1
7.	międzyrzecki	2	-	-
8.	nowosolski	-	2	4
9.	słubicki	34	31	27
Liczba dzieci ogółem		53	41	37

W analizowanym okresie żadne dziecko pochodzące z terenu Powiatu Słubickiego nie zostało umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej na terenie innego powiatu.

3. Cel główny programu, cele szczegółowe oraz zadania do realizacji.

<u>Cel główny:</u> <u>Wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Słubickim ze szczególnym nastawieniem na rodzinne formy pieczy zastępczej.</u>	
<u>Cel szczegółowy 1:</u> Promocja rodzicielstwa zastępczego, w tym pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.	
Zadania:	<ol style="list-style-type: none">1) Przeprowadzenie akcji promocyjno – informacyjnych na terenie Powiatu Słubickiego, w tym przede wszystkim:<ul style="list-style-type: none">• nawiązanie współpracy z lokalnymi mediami oraz organizacjami działającymi na rzecz promocji rodziny i rodzicielstwa zastępczego;• rozpowszechnienie materiałów informacyjnych na temat rodzicielstwa zastępczego,• promowanie rodzicielstwa zastępczego na masowych imprezach o zasięgu powiatowym,2) Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych m.in. poprzez:<ul style="list-style-type: none">• zamieszczenie apeli o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze na stronach internetowych Starostwa Powiatowego w Słubicach, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach, Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Słubickiego itp.,• cykliczne apele w lokalnych mediach (prasa, radio, telewizja) o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze,• nawiązanie kontaktu z parafiami rzymsko-katolickimi i innymi związkami wyznaniowymi działającymi w powiecie celem podjęcia współpracy w pozyskiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze,3) Przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych:<ul style="list-style-type: none">• udzielanie osobom zainteresowanym informacji o procedurze, wymaganiach jakie należy spełnić ubiegając się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej;• szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze, zagwarantowanie profesjonalnej kadry, dogodnych warunków lokalowych, a w szczególności czasowych odpowiadających możliwościom osób zgłaszających gotowość pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Cele szczegółowy 2:

Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym funkcjonującym na terenie powiatu

Zadania:

- 1) Zwiększenie liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
- 2) Rozwój poradnictwa specjalistycznego:
 - zwiększenie liczby godzin poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego,
 - priorytetowy dostęp rodzin zastępczych do poradni pedagogiczno-psychologicznych i jednostek specjalistycznego poradnictwa,
- 3) Działania integrujące środowisko rodzin zastępczych:
 - prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych,
 - organizowanie festynów, pikników rodzinnych dla rodzin zastępczych z udziałem środowiska lokalnego,
 - organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć dla dzieci z rodzin zastępczych m.in. spotkania mikołajkowe, andrzejki, wycieczki.
- 4) Zatrudnianie, w przypadku gdy w rodzinach zastępczych zawodowych lub rodzinach zastępczych niezawodowych przebywa więcej niż 3 dzieci, osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.
- 5) Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w postaci rodzin pomocowych:
 - powierzenie rodzinie pomocowej pieczy nad dzieckiem w okresie czasowego niesprawowania nad nim opieki przez rodzinę zastępczą w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu,
 - powierzenie rodzinie pomocowej pieczy nad dzieckiem w okresie czasowego niesprawowania nad nim opieki przez rodzinę zastępczą w związku z nieprzewidzianymi trudnościami lub zdarzeniami losowymi.
- 6) Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy:
 - pomoc w odrabianiu lekcji z przedmiotów, gdzie występują braki programowe,
 - pomoc w organizowaniu czasu wolnego (rozwijanie zainteresowań i hobby, aktywne spędzanie czasu wolnego, gry i zabawy).
- 7) Zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Cele szczegółowy 3:**Rozwój pieczy zastępczej w Powiecie Słubickim****Zadania**

- 1) Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.
- 2) Pozyskanie nowych rodzin zastępczych zawodowych lub utworzenie rodzinnego domu dziecka.
- 3) Utworzenie miejsc interwencyjnych w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Słubickiego tj. utworzenie rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, bądź też reorganizacja Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince m.in. w kontekście stworzenia miejsc interwencyjnych.
- 4) Organizowanie zespołów do spraw oceny sytuacji osobistej i rodzinnej dzieci.
- 5) Dokonywanie ocen rodzin zastępczych.
- 6) Informowanie, co najmniej raz na 6 miesięcy, właściwy sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz sytuacji rodziny dziecka.
- 7) Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich oraz dalszej opieki medycznej.

Cel szczegółowy 4:

Podjęmowanie działań mających na celu uregulowanie sytuacji prawnej dziecka, w tym przede wszystkim powrót dziecka do rodziny biologicznej.

Zadania:

- 1) Współpraca międzyinstytucjonalna w kierunku powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub uregulowania sytuacji prawnej dziecka w kierunku przysposobienia, w tym przede wszystkim:
 - współpraca z sądami i organami pomocniczymi,
 - współpraca z instytucjami oświatowymi oraz placówkami wsparcia dziennego,
 - współpraca z podmiotami leczniczymi,
 - współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny oraz kościołami,

	<ul style="list-style-type: none"> • systematyczna współpraca z ośrodkami pomocy społecznej (asystentami rodzinnymi). <p>2) Organizowanie, spotkań dziecka z rodzicami biologicznymi w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej, bądź też w siedzibie Centrum.</p>
Cel szczegółowy 5:	
Zapewnienie pomocy i wsparcia usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	
Zadania:	<p>1) Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki oraz pomocy na zagospodarowanie.</p> <p>2) Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.</p> <p>3) Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.</p> <p>4) Aktywizowanie do uczestnictwa w życiu społecznym, czy podejmowanie działań na rzecz konstruktywnych zmian w swoim życiu.</p> <p>5) Podnoszenie przez usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach zawodowych oraz treningach kompetencji i umiejętności społecznych w ramach uczestnictwa w projekcie systemowym współfinansowanym ze środków EFS PO KL.</p>

4. Limit rodzin zastępczych zawodowych na terenie Powiatu Słubickiego na lata 2015 – 2017

Rok	Limit rodzin zastępczych zawodowych
2015	2
2016	2
2017	2

5. Realizatorzy oraz adresaci programu.

Zadania wynikające z niniejszego programu będą realizowane przede wszystkim przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach – Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej – we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie na terenie Powiatu Słubickiego.

Partnerzy przy realizacji programu:

- Starostwo Powiatowe w Słubicach,
- rodziny zastępcze,
- rodziny pomocowe,
- rodzinne domy dziecka,
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Nasza Chata” w Cybince,
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu słubickiego,
- placówki wsparcia dziennego,
- ośrodki adopcyjne,
- Sądy Rodzinne,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe,

Adresaci programu:

- Dzieci z terenu powiatu słubickiego, które z uwagi na ich dobro, okresowo musiały zostać umieszczone poza rodziną naturalną w zastępczych formach opieki,
- Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka,
- Rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- Osoby usamodzielniane,
- Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego,
- Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

6. Źródła finansowania programu:

- środki finansowe z budżetu Powiatu Słubickiego,
- środki finansowe z budżetu Państwa (Ministra właściwego do spraw rodziny),
- środki finansowe z budżetu samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy.
- środki finansowe z budżetów powiatowych, zgodnie z art. 191 ust. 4 ustawy,
- środki finansowe z odpłatności rodziców biologicznych,
- środki finansowe pozyskane w ramach PO KL ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

7. Sposób realizacji programu, monitorowanie i ewaluacja.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 jest podstawą działań mających na celu wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Słubickim ze szczególnym nastawieniem na rodzinne formy pieczy zastępczej.

Skuteczna realizacja niniejszego Programu będzie uzależniona od dostępności środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań, określonych w Programie, zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych we wspólne działania, koordynacji działań i współpracy zainteresowanych podmiotów.

Program będzie monitorowany oraz ewaluowany corocznie w formie rocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

8. Zakończenie

Przedstawiony Program Rozwoju Pieczy Zastępczej jest próbą wyznaczenia, jak najlepszego kierunku działań w środowisku lokalnym, tak aby nasza praca nad rozwojem i wspieraniem rodzinnej pieczy zastępczej spełniała wszystkie standardy w tym zakresie. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach od wielu lat koncentrują się na rozwoju tej efektywnej wychowawczo i korzystnej ekonomicznie formy opieki zastępczej, ponieważ rodzinne formy opieki niewątpliwie stanowią środowisko najbardziej przyjazne dziecku.

Skuteczna praca z dziećmi kierowanymi do rodzinnej pieczy zastępczej oraz skuteczna praca z rodzinami zastępczymi mają na celu zapewnienie dziecku solidnej opieki i wychowania w rodzinie zastępczej oraz umożliwienie mu jak najszybszego powrotu do rodziny naturalnej. Tylko przy pełnej współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami, zaangażowaniu osób pracujących na rzecz pieczy zastępczej realizacja programu może być pełna i efektywna.

Spis tabel, wykresów

Tabela 1. Rodzaje rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w nich umieszczonych w powiecie słubickim w latach 2012-2014..... 4

Tabela 2. Liczba dzieci przebywających w latach 2012 – 2014 w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince z podziałem na powiaty, z których pochodzą 6

Wykres 1. Liczba rodzin zastępczych w powiecie słubickim oraz liczba dzieci w nich przebywających w latach 2012 – 2014..... 5